

KEMENES VIDÉK

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

Megjelenik minden vasárnap.

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

Egy évre ..... 8 kor. Negyedévre ..... 2 kor. —
 „Előre” ..... Egyen száma ára 20
 Szerkesztővel, ártólakosok: kassa, sorszáma és cselekmények.

Felolvas szerkesztő:
Huss Gyula

Szerkesztés és kiadást: Kisczell, D-5 m 5 l-k-utca, Gombás háza — Ide küldendő a lap szállási és anyagi részét illető mindenféle küldemények.

A magyar zseni.

Hogy nincs magyar aviatikus: ebből a magyar szellem alkotó képtelenségére szeretnék újságból beszélők következtetni. Pedig az aviatika nem alkotás, hanem sport. Amikor azonban éppen most Bánki Donát nagyszerű új technikai tanulmányokkal lép föl, amikor Puskás Tivadar csak nem reg fedezte fel a telefonhírdőt, Kossuth Lajos Tivadar pedig a vasút építés terén teszi új felfedezések által a nevét a technikusok közé, az x sugarak fölfedezője Lénárd Fülöp a legkiválóbb fizikusok egyike, szintén magyar ember, éppen úgy, mint ahogy a magyarság diadalát jelenti, Goldziener Ignác, Vámbéry Armin, König Gyula, Eötvös Lóránd, Munkácsy Mihály, Fadrusa János, Semmelweis Ignác, Bólyai Farkas minden dicsősége. Ezek a nevek az európai kultúra történelmében a legkiválóbbak közül valók s mindegyik név a tudomány és a művészet terén irányváltatót jelent. Bólyai Farkas, aki a matematikát és Semmelweis Ignác, aki az orvos tudományt átalakítja a maga hatalmas jelentőségű tudományos fölfedezéseivel, a magyar fajra hoztak dicsőséget. De ez a dicsőség egyszeres mind annak a bizonyossága is, hogy az a nemzet részese annak a hatalmas kultur munkának, amelyet az európai társadalom végez és, hogy ebből a munkálkodásból nem vonja ki magát, hanem sokkal nagyobb részt vállal magára, mint amilyenek teljesítése arányainál fogva kötelessége volna.

Epséggel nem lehet tekinteni, mint ha a magyarságnak ez a munkája újabb eredeti volna. A kocsi, a zsebóra és a gyufa föltalálását mondják a legújabb kü-

tatások a magyar elme diadalának. Attól, hogy Mátyás király alatt egy magyar ember új járművet fűdözött föl Kossuth Lajos Tivadar újításáig, a vasuti technika terén, természetes út vezet. A magyar faj megőrizte tehetségét, munkabírását, és találatkonyságát századoknak viharain keresztül. Míg más nemzetek a békeességét élvezték, ez a nemzet harcolt értük. Míg más nemzetek szabadok lettek, addig a magyar nemzet rabszolgá lett miattuk. Míg más országok fejlődtek, gyarapodtak addig ezt az országot kirabolták, kifosztották. S mindeme bajok, viharok és küzdelmek közepette ez a nemzet megőrizte az energiáját és megtartotta az életkedvét. Soha ajándékot nem fogadott el a nyugat eurpai kultúrnezetektől, mindig megfizetett azokért az eredményekért, amelyet ő nyert tőlük. A tudomány terén, a művészet terén, az irodalom terén adott annyit az európai kultúrának, mint amennyit az szolgáltatók a számára. Mindazokért a matematikai eredményekért, amelyeket évszázadokon át fölkatartott a tudomány s amely tudásnak ekként a magyarság is részese lett, bőven adózott Bólyai Farkas, éppen úgy, mint a nyelv tudomány eredményeiért Goldziher Ignác vagy az orvostudományért Semmelweis Ignác.

Ezeket a tényeket letagadni nem lehet a magyarság egyetlen silenségének sem. Amidőn a magyar faj kulturális értékeiről számadást csinálnak, ezekről az igazságokról nem lehet megfeledkezni s ezeket az eredményeket a magyar faj tehetségének és munkájának a számlájára kell írni. Ennek a nemzetnek jövődő feladatát ezek az eredmények igazolják legjobban. Meg kell erősödni, hogy azok a tehetségeit, amelyeknek bővében

van, értékesíthesse is. Nálunk a tehetségek javát a legértékesebb férfiak munkálkodását a politika emésztí fel s erőfeszít terelődik az emberek figyelme. Az a küzdelem, amelyet a nemzetek a tudományos és művészeti alkotások terén érvényesíthetnek s ennek ellenére a magyarságnak még sem kell szégyenlennie a maga kulturális munkáját. Faji tehetségek följene mindig kilivilglik, akár Bólyai Farkasok, akár Semmelweis Ignácok, akár pedig Bánki Donátok képviseljük is ezt a tehetséget, ennek a nemzetnek az értékét.

A falu meghódítása a kereskedők által.

A magyar kereskedelem és ipar fejlődésének legfontosabb problémája Magyarország belső piacának kiépítése, vagy ami azal egyértelmű, a magyar falu meghódítása. Magyarország háromnegyed része falu, nem fogyaszt semmit s így nem szolgálhat egy hatalmas ipari termelés és kereskedelem alapjául. A falu meghódítása tehát az az igen fontos feladat, mely a magyar kereskedelemre és iparra hárul.

A falu meghódítása elé azonban óriási akadályok gördülnek. A falusi népelmaradottsága, konzervatívizmusa, a mezőgazdasági cseledek és munkások olcsó munkabére, az agráriusok politikai és gazdasági hatalmának alapja. Ezt a hatalmi alapot támadja meg az eldörtör és kultúrterjesztő kereskedelem, ezt védelmezik kétségbeesetten az agráriusok képviselői, nagybirtokosok s azért egészen bátran állíthatjuk, hogy az agráriusok és a merkantilizmus közötti küzdelem öközdő pontja a falu. Az agrár hatalom följegyára a falu hátr a falu meghódításától függ a magyar kereskedelem és vele együtt az ipar fejlődése, az agrárok minden hatalmuk-

Rózsallat.

Írta: CHOLNOKY LÁSZLÓ.

Akármi legyenek, ha nincs tökéletes igazam abban, hogy Locsmándy Gerő nagyon érzékeny lélek és nagyon szomorú hogy nem mindig viselte magát úgy, ahogyan a szomorú vérbeli emberek visekedni szoktak. Igaz. Hiszen majdnem minden éjjel hatalmas ricsajt kovacsolt össze dicső barátaival: a nagyfejű Pinka Munkival, azután az erősen röhögő Lépy Dedével, különösen pedig, a ferdeorrú Sertvéssy Simonnal, aki legközebb állt mindig a szívéhez.

Igaz az is, hogy ezeken a murikon csodálatosnál csodálatosabb ötleteket produkált és azokon nagyokat nevetett az említett urakkal együtt. Nagyszerű olyan sajtóságság fehér, egyfűlű edényben oldotta fel a bort, a milyen az álmukból felriadt emberek annyí előszeretettel használ-

nálnak, máskor megint papírmásból készült halat tétetett a vendégei elé. Ismét máskor gumiarabikummal odaragasztotta őket a székekhez, amikor már tökrészek voltak, sőt végül arra is javaslatot tett, hogy olyan aranyárga bort adjatok a vendégeinek, amit előzetesen már egyszer megittak.

Az is igaz, hogy az odaváló cigányprimás: Rohoda Tóni volt a magöntökörjára.

És én mégis megmaradok emellett, hogy Locsmándy Gerő szomorú, magának-való ember volt teljes életében. Csak hogy nagyon erősen akarta, tehát el is tudta titkolni. Azonban precíz bizonyossággal tudom, hogy a mikor délutánonkint, kissé szeszesen felment a maga csodálatos kis toronyzobájába aludni, ilyenformán gondolatokat rágódott, az őszreg, ripsz-kanapén fekiidve.

— Látod, édes kedves Margit, én nem tagadom: kisse be vagyok durranva. De így jó, mert én nem vagyok egyedül, te is itt vagy ve-

lem. Még ha józan vagyok és ébren vagyok, féltém sem nézel. Ez amikor lelumyom a szememet, megint úgy nézel rám, amint néstél azon a csúf, nedves, érde, hideg, — csodaszép, napfényben: fűdő napon, amelyik olyan meleg volt, mint a szerelmes szív, és amelyiken legutóljára találkoztam veled! Es főként csak akkor és csak úgy éreztem azt a csodálatos rózsallatot, ami a te piros ajkaid között írad felém. Est nem feledhetem és enélkül megfuladnék, mint a szárazra dobott harcra.

Es aludt egészen este nyolc óráig. Akkorra a barátok, mint már mondtam: a tökfűjű Pinka Muki, azután az erősen és huzamosan röhögő Lépy Dede s végül a fekete orru Sertvéssy Simon együtt voltak a nagy szállóban, ahol terítve volt és gazda nélkül is ittak óriási nagyokat. A mikor aztán végre Gerő is lejött, a jó barátok minden este kórusban elbődültek.

— Szervusz Gerő! Már vártunk rád! Min

kal a falura fekszenek s a kereskedelem útját elállják.

A kereskedelem szempontjából a falu lakosságának tulajdonképpen csak három nagy csoportja bír különös fontossággal. A mezőgazdasági munkások és cselédek, valamint a kisbirtokosok. Az első két csoport, a mezőgazdasági cselédek és munkások Magyarország lakosságának csaknem a felét teszik. S ez az óriási tömeg, mint fogyasztó tömeg alig jöhet számításba. A mezőgazdasági cseléd elmaradt, tudatlan Kultur szakszégei nincsenek, beletörődött a fennálló bérvíznyokba, melyek főképp természetbeni szolgáltatáson alapulnak. A cseléd az mindent természetben kap. Ruhát, lakást és élelmiszert. Kézpénzjövödelme alig nagyobb 50-60 koronánál. A mezőgazdasági munkás pedig szintén kedveli a természetbeni munkabért, ezért vállalja el részért az aratást és a cseplést, ezért mivel meg részért a burgonya, vagy kukorica földet, úgy hogy jövedelmének aránylag csekély része kézpénz. Ha még ehhez hozzá vesszük, hogy a mezőgazdasági munkabérek általában igen alacsonyak, teljesen tisztán áll előttünk, hogy a magyar falu lakosságának legtekintélyesebb része a kereskedelem és általában a fogyasztás szempontjából a városi lakosság mellett elmaradt. A kereskedelemnek s a piacot kereső magyar iparnak tehát elsőrangú érdeke, hogy a mezei munkabérek emelkedjenek s hogy a mai természetes szolgáltatásokat lehetőleg pénzértéken alapuló tiszta bérvízny válsza fel.

A cselédek és munkások mellett harmadik fogyasztó tömeg a kisgazda. A kisgazdák azonban Magyarországon rendkívül elmaradt gazdálkodást folytatnak. Tudatlanok, igen sok helyen még régi háromnyomasos gazdálkodást folytatnak, a nagyhozamu gumós növényeket nem kedvelik s a termelési eszközeik primitívek. Ami kevés kézpénzt keresnek, az elmegey adóba, úgy, hogy tulajdonképpen kultur fogyasztásra kevés esik. A kereskedelemnek elsőrangú érdeke, hogy a kisgazdák száma a nagybirtokosok rovására növekedjék, hogy a kisgazdák tanuljanak intenzív gazdálkodást folytatni s hogy a kisgazdák kifosztására alapított magyar adórendszer gyökeres változáson menjen át.

Meg kell tehát hódítani a falut a magyar kereskedelemnek! És a folytonosan előtörő kereskedelem el is indul a hódító uton. A kereskedelem kulturát terjeszt, kulturszükségleteket ébreszt s azért önmaga váltja ki azokat a hatásokat, amelyek a magyar faluból egy nagy fogyasztó

telepet teremtenek. Azonban a cselédek és munkások munkabérekövetelése, a kisgazdák terjeszkedése és kulturális emelkedése a régi nagybirtokosok politikai és gazdasági hatalmát gyökerében támadja meg. S a nagybirtokosság egyszer csak azt vette észre, hogy inog a talaj, a magyar falu megmozdult, ki akar lépni régi konzervativizmusából. S ekkor a hatalmi pozícióját féltékenyen őrző nagybirtokosság kiadta a jelszót: „Ki a faluból a kereskedőkkel!” A falu a merkantilizmus és a nagybirtokosság közötti küzdelem útközé pontjává lett és megindult a harc a falu körül. A szövetkezeti mozgalom, a végrehajtási novella, a mezőgazdasági cseléd- és munkástörvény, a telepítési javaslat stb. bizonyosságai annak a harcnak, mely a falut akarja elzárni a kereskedők elől.

Ez a harc talán ma a leghevesebb. S hogyha a kereskedők szerény anyagi és társadalmi erejét a nagybirtokosság óriási vagyonával és hatalmával összemérjük, alig hihetünk a győzelemben. Ha a harc csak a kereskedelem és a nagybirtok között folyna, föltétlenül az utóbbi javára dőne el. Azonban a mezőgazdasági cselédeknek és munkásoknak, valamint a kisbirtokosoknak kulturális és gazdasági emelkedése, nemcsak a kereskedőknek, hanem ezeknek a tömegének is mindennél fontosabb érdeke. A kereskedelem tehát ne csak a nagy birtokos ellen harcoljon, hanem támogassa a falu emancipációs mozgalomát, a demokratikus mozgalmakat is, mert ez által győngyi igazán ellenfelét. Minden kulturális és demokratikus haladás közelebb viszi a kereskedelmet a falu meghódításához, mert az a falu anyagi jólétét és szükségleteit, tehát a forgalmat növeli. Mindenkinek, akinek érdekei Magyarországon belső piacának kiépítését megkívánják, támogatni kell az általános választási jogot, népoktatást a legmesszebbmenő mértékben, minél intenzívebb parcellázást, szóval mindazt, amit a demokrácia és kultúra név alatt ismerünk. Ez az igazi út a falu meghódításához.

BORSZÉKI

az asványvizek királya, szeszler és vörösgyógyász ellen páralan gyógyszer. Mint hűtő és hűsítő ital a legelő minden viszk között — Főraktár Goldmann & Co. Gyula utca 2. és 4. Pál

den este lomhább lezsel!

Gerő csak bologatott és aztán megkezdődött a muri és állt reggelig. Akkor a kompanisták locsmastak a székéről, elaludtak.

Egyik éjjelen a tökféjú Pinka Muki revolverből ráölt egy légyre, amelyik a plafonon szundikolt. A revolvert aztán letette az asztalra és ott felejtette.

Ugyan esen reggelen ugy esett, hogy Gerő az asztal mellett elaludt a kanapé mellett a földön. Hiába rángatták, maceráltak konokul nem ébredt fel. Emmáról álmodott és belehelte az édes rózsaszallatott.

A jóbarátok, miután hiába taszigálták, lassankint elszivarogtak. Locsmány Gerő a déli hangzóra ébredt fel és nagyon rosszul érezte magát, mert a szive ugy ugralt, mint a megőrült szöcskü. Valahogyan meglátta véletlenül az asztalon a revolvert.

— Szokatlan gondolata támadt. Így morfondírozott magában:

— Itt pocskék, öreg borszag van és fojtós szendvicsek, áporodott füst. És minden nan megzavar abban, hogy a rózsaszallat beleheljen. De lehetne segíteni a dolgon. Ha örökre alazom, örökké érzem az Emma ajkai közül kiáradó rózsaszallatot. Gyertünk csak!

Fogta a revolvert és belelőtt a halántékába. Hanyatt végődött és a fejét belevágta az asztal lábába. Nem is vezetett sok vért, mert néhány perc múlva már olyan hideg volt, mint a jég.

Amikor a rendőrorvos kijött hozzá, a természet pompás illat töltötte be. Az orvos csudálkozva nézett körül, mert sehol sem látott virágot, csak üres boros flaskót. Hitetlenül rázta a fejét és sejtelve sem volt róla, hogy az Emma piros ajkai közül árad a rózsaszallat.

Ugye, hogy igazam van, amikor azt mondom, hogy Locsmány Gerő aljában véve szomorú ember volt?

„Rendelészerűen készült”

szín- és vászonyoltönyök

finom nyári felöltők

nyári sacco-öltönyök

elsőrangú kivitelben és jutányos áron kaphatók:

Deutsch F. Károly és Társa

férfiszabóknál

Budapest. VI., Ferenciek-tere 2.

UJDONSÁGOK.

— **A nyolcvanéves uralkodó.** Csáltörtőkön esz nyolcvanéves dicsőségesen uralkodó királyunk első Ferenc József, amely napon városunk templomaiban hálaadó istentiszteletet tartanak, a melyeken a hivatalok vezetői és alkalmazottak is testületileg részt fognak venni. Az egész országban tartanak e napon fényes ünnepek, melyekből a m. kir. posta is kiveti a maga részét. E napon ugyanis olyan bélyegjegyek kerülnek forgalomba, a melyek szelém a születési és jelenlegi évek számai lesznek nyomtatva. A bélyegyek az eddigieknél kissé nagyobbak lesznek, mindenféle postaküldemény díjazására használhatók, érvényességük pedig december 31-ig tart.

— **A sorozások végleges megállapítása.** Az ajoncjutalek immár megvagyon szavazva, így a honvédelmi miniszter is rögtön intézkedett a sorozások megkezdése tárgyában. A sorozást két bizottság végzi, melyek közül az első már aug. 8-án Szentgottharodon megkezdte a működését, míg a második sorozóbizottság szeptember 2-án Szombathelyen áll munkába. A cellódömli járás a második bizottság hatáskörébe tartozik, mely nálunk szeptember 23-án kezdi meg a sorozást. Alkötötelek van 969, ezek közül tölvölve 170. Sorozási elnök Radó Gyula vármegyei főjegyző, orvos Király János dr. Rövidesen hangzik tehát a rekruták sájkáról az ének: Októbernek első napján be kell masirozni.

— **Kifüteltek csendőrmestere.** A m. kir. honvédelmi miniszter Somogyi István jánosbázi csendőrmestert a közbiztonsági szolgálattal terén kifizetett buzgó és eredményes működéséért dicsőre oklevéllel tüntette ki.

— **Brutális szaralem.** Csinos, fiatal leányka Kemencsentspéteren Fábán Magdolna, aki a héten kiűn dolgozott a mezőn. *Sebestyén* György odaváló legény annyira nézegette a szép leányt, hogy végre bűnös szándékból merényletet követett el ellene, amikor a közelben senki sem volt kivülök. A merénylő legényt a kir. ügyészséghez feljelentették.

— **Elhunyt tanító.** Szatmayer János nyugalmazott kenyéri kántortanító múlt hó 31-én élete 75. évében elhunyt. A kiérdemült tanító 55 évig működött pályáján, esztől félvélvön volt nyugalomba, míg most kiragadta szereteteinek köréből a halál. Temetése aug. 2-án ment végbe nagy részvét mellett.

— **Szerencsétlenül járt kovácsok.** Végzetes szerencsétlenség hírért közlünk jánosbázi tudósítónk. A Kohn-féle kovácsok Kovácsműhelyben alkalmazott Németh József tanonc a múlt csáltörtőkön megindította a gyár villamos motorját s minthogy motor-kezeléshez nem értett, egees jobb felét összeroncsolta annyira, hogy a mikor e sorok napvilágot látnak, a fu már aligba lesz az élők sorában. Feloldás megállapítása végett a vizsgálat megindult.

— **Megérkezett a szemes dömli apát.** Mint más multkor jeleztük lapunkban, múlt szombaton a délutáni gyorsvonattal érkezett állomáshelyére az új nemesdömli apát, Hollós Rapert dr. Az állomáson már várta községünk tisztelő képviselőtestülete. Nevében Nagy Sándor ág. ev. lelkes üdvözölte az új apátot, melyre az meghatóan válaszolt, hogy a hosszu tanárkodás után nyugalomba kellene vonulnia, míg itt a jelenlegi tisztségében munka vár rá. Ezután kocsin a templomba, majd a székházba látogatott a község mindenütt nagy számban üdvözölte Hollóst. A beiktatási ünnepek, melyen a főpáti is részt vev, augusztus 20-án, Szt-István napján fognak vegbemenni.

1824/1910. tkv.

Arverési hirdetmény kivonat.

A celldömölki kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy örv. Szabados Józsefné szül. Kis Terézia végrehajtónak Szabados Gergely végrehajtást szenvedő elleni 1000 korona tökéletelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a celldömölki kir. járásbíróság területén lévő Kemencs entpeter községben fekvő, a Kemencs entpeteri 32-ik sz. tjkv-ben A. I. 1-6 és 10-13 sorszám alatt felelt 22-ik sz. ház- és ingatlantulaj. Szabados Gergelynek 20/40. részültségére az arverést 1875 koronában ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1910. évi szeptember hó 12. (tizenkettő) napján délután 9 órakor Kemencs entpeter község házájánál megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikialtási áron alul eladatni nem fog.

Arverésni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10 % át. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értekpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. tc. 170 § a értelmében a hánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Celldömölki, 1910. évi június hó 16.

A kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.
HANNIG sk. kir. járásbíró.
A kiadvány hírelül:
HRABORSZKY kir. telekkönyvezető.

Szülők figyelmébe!

„Tanulók háza”

1910/11. tanév elején Győrben szakszerű vezetés és tanári felügyelet alatt oly

internátus

nyílik meg, mely a győri iskolák növendékeinek családi gondozást kellemes otthont adni van hivatva.

Beíratási díj 50 K. Évi (10 hó) ellátás és lakás 700 K. Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosítással a

„Tanulók Háza” igazgatósága
GYŐR, Rietzár-utca II.

Kemencsaljai közgazdasági Hitelbank r. t.

Arverésállás Celldömölki

Fioktelepek: Muraszombaton,
Csornán és Zalaegerszegen.

Mindennemű gazdasági gépek és szükségleti cikkek raktára.

Ajánlja a legjobb és legújabb szerkezetű vetőgépeket, talajmivelő eszközöket, cséplő szerelményeket úgy motor, mint gőz és járgány hajtásra. Állandó nagy raktár műtrágya, műtakarmány, zsák, ponyva, olaj, kenőcs, kötélmentek és mindenféle gazdasági eikkekből.

Iroda a Hitelbank helyiségében

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

Egy kiválóan hatásos fájdalomcsillapító, mely már sok évtized óta a legismertebb és legbiztonságosabb fájdalomcsillapító. Különösen hatásos a reuma, a köszvény, a migrén, a fejfájás, a fogfájás, a szívdobogás, a menstruációs fájdalom, a gyermekfájás, a fülgyulladás, a torokgyulladás, a garatgyulladás, a légúti betegségek, a csont- és ízületi betegségek, a bőrbetegségek, a szem- és orrkatar- rúcs gyermekeknek fontos szerepe a Sirolin.

Gümőkór,
köhögés,
szamárköhögés,
influenza

SIBOLIN
„Roche“-t

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenvednek.
  2. Mindasok, kik tüdői gégehurutban szenvednek.
  3. Asztmában szenvedők lényegesen könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
  4. Skrofolás, mirigydúsadékos, szem- és orrkatar- rúcs gyermekeknek fontos szerepe a Sirolin.
- A táplálékot nagyban elősegíti.

Orvosi rendelési csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utasítást vagy pótkészítményt kérünk a leghatározottabban visszautasítani.

Sirolin írodalmat D.17. kivánatra ingyen és bérmentve küld

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel (Schweiz) Grenzach Baden